

Laatimisen lumoa

Allekirjoittaneella on muutaman vuoden ajan ollut ilo ja kunnia saada kuulua siihen laatijakuntaan, joka rustaa ristikot Sanaristikoseura Sanaseppöjen seinäkalerenteriin. Minua on aina huvittanut kalenterin ilmentymisestä kertova teksti: "Tuttujen huippulaatijoiden uudet tehtävät, sopivan haastavina, mutta silti useimpien ratkottavissa." Lienen huippulaatijoista yhtä kaukana kuin alkuräjähdyks tästä päivästä, mutta mitäpä tuosta. "On hienoa olla Kultapossukerhon jäsen!" kuten Postisäästöpankin mainos takavuosina hauskaasti totesi.

Laadintataiteen grand old man Antti Skyttä kirjoitti 17.5. tällä palstalla aiheesta "Kiinnostako laatiminen?" ja kertoi nykyisestä Ristikkoakatemiaan laatijavalmennuksesta. Valotan tässä omasta puolestani laatimisen mielekkyyttä – sen vertaansa vailla olevaa lumoa – muutamalla sanalla.

Siinä missä ratkoja nauttii vihjeiden ratkaisemisesta ja sanojen asettumisesta ruudukkoon, laatijalle iloa tuottaa toisenlainen luova prosessi – sellainen, jossa kieli, logiikka ja leikkisyyttä kohtaavat ainutlaatuisella tavalla.

Sanaristikoiden laatiminen on yhdistelmä älyllistä haastetta ja esteettistä suunnittelua. Laadinta alkaa tyhjistä ruudukosta. Laatija pääsee toteuttamaan omaa harkintaansa sanojen asettamiseksi toistensa lomaan sujuvasti ja loogisesti. On kiehtovaa sovittaa sanoja paikoilleen niin, että ne tu-

kevat toinen toistaan, mutta myös mahdollistavat kiinnostavien vihjeiden luomisen. Sanavaraston hallinta, kielikorva ja kekseliäisyys ovat laatijalle hyviä avuja. Ei silti pidä pelästyä – toki työ tekijäänsä opettaa tälläkin saralla.

Erityisen antoisaa on vihjeiden suunnittelu. Hyvä vihje on kuin pieni arvoitus: se voi olla suoraviivainen tai moniselitteinen, leikitellä sanan merkityksillä tai johdattaa harhaan oivalluksen ilon hetkeksi lykäten. Kun onnistuu keksimään vihjeen, joka saa ratkojan hymyilemään tai nyökkäämään tyytyväisenä, syntyy hiljainen vuorovaikutus laatijan ja ratkojan välille – eräänlainen näkymätön keskustelu.

Sanaristikoiden laatiminen tarjoaa myös rauhoittavan vastapainon kiireiselle elämälle. Se on keskittymistä vaativa, mutta meditatiivinen prosessi, jossa ajantaju usein katoaa. Luova uppoutuminen tuottaa mielehyvää, ja työn konkreettinen lopputulos – valmis ristikko – antaa tunteen aikaansaamisesta. Lisäksi työ on jatkuvaa oppimista: uusien sanojen ja ilmaisujen löytäminen rikastuttaa omaa kieltä. Miesipä et tarttuisi Ristikkoakatemiaan tarjoamaan hienoon tilaisuuteen saada laatijavalmennusta? Et taatusti kadu!

Toisenlaista lumoa tarjoaa Juhannus viikon kuluttua. Yksi grillaa, toinen nauttii terveysjuomia, kolmas kumpaakin. Tehkäähän juhannustaikoja! Kaikki eivät niihin usko – minä uskon. Kun mittumaarina lähtee varkain vesille, nousee veneessä seisomaan ja avaa sepaluksensa, voi nähdä rannalla tulevan leskensä.

Kalle Pertola

kalle.pertola@ristikkoakatemia.fi

Lähetätkää ristikkoaiheisia kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi